

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Яна Витанова Палъова

Институт за икономически изследвания на Българската академия на науките

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 “Икономика” по Икономика на обществения сектор и пазар на труда, за нуждите на Института за икономически изследвания при БАН

ОСНОВАНИЕ на СТАНОВИЩЕТО: Заповед на Директора на Института за икономически изследвания при БАН №513/15.07.2026 г.

1. Общо описание на представените материали

Със Заповед на Директора на Института за икономически изследвания при БАН №513/15.07.2026 г. съм определена за член на научното жури по процедурата на конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 “Икономика” по Икономика на обществения сектор и пазар на труда (обявен в Държавен вестник, бр. ДВ бр.50 от 02.06.2026 г.), за нуждите на секция „Макроикономика“ на Института за икономически изследвания при БАН.

За участие в конкурса са постъпили единствено документите на гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева. Представените документи са изготвени съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) за заемане на академичната длъжност “доцент”, Правилника за неговото прилагане и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ППНСЗАД) в ИИИ при БАН.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Д-р Кристина Стефанова Мархолева е магистър по макроикономика от Университета на национално и световно стопанство (УНСС). През 2013 г. придобива ОНС „доктор“ от УНСС с тема на дисертационния труд „Публични разходи и модели на социално – икономическо развитие в Европейския съюз“. През същата година д-р Стефанова Мархолева е специализирала в Университета Евора, Португалия по проблематиката на дисертационния

труд. От 2009 - 2014 г. е хоноруван преподавател в УНСС и експерт при изготвяне на икономически анализи и прогнози; и стратегически и маркетингови разработки, както и е изпълнявала проекти по европейски оперативни програми (ОП), в т.ч. ОП „Конкурентоспособност“, ОП „Развитие на човешките ресурси“ и „Програма за развитие на селските райони“. От 2017 -2023 г. д-р Стефанова е била гл. асистент в УНСС като е водила лекционни курсове и семинарни занятия по икономически дисциплини в системата на висшето образование в ОКС Бакалавър: Микроикономика на български и английски език; Макроикономика, Икономика и публичен сектор. Участвала е в разработването на научни статии, учебна литература, научни конференции и др. От 2023 г. заема длъжността е гл. асистент в секция „Макроикономика в ИИИ при БАН и е научен секретар на секцията от 2025 г. Участва в научно-изследователски проекти и научни конференции; в осъществяването на научни изследвания и др.; разработването на научни статии и учебна литература.

3. Изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ и ППНСЗАД на ИИИ при БАН

Кандидатът преизпълнява минималните изисквания на ИИИ при БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“ по научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, които са в съответствие с минималните национални изисквания (чл. 26, ал. 1-4 от ЗРАСРБ и чл. 1а, ал. 1 от Правилника за неговото прилагане), както и с минималните изисквания по ППНСЗАД в ИИИ при БАН. При минимален праг от 450 точки, гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева събира 1179.25 точки, в т.ч.:

- Група показатели А, Показател 1: 50 т. (при минимален праг: 50 т.);
- Група показатели В, Показател 2: 100 т. (при минимален праг: 100 т.);
- Група показатели Г (Г.4 – Г.10), Показател 3: 294.25 т. (при минимален праг: 230 т.);
- Група показатели Д (Д.11 – Д.13), Показател 4: 735 т. (при минимален праг: 70 т.).

С оглед горепосоченото приемам, че количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ са изпълнени.

Публикациите, представени за оценяване, съответстват на темата на конкурса. Считам, че д-р Кристина Стефанова Мархолева притежава знанията, уменията, качествата и опита, необходими за тяхното разработване. Приемам, че публикациите са лично дело на

кандидатката като не съм установила плагиатство по законоустановения ред.

4. Кратка характеристика на представените публикации

Водещото направление в изследователската дейност на д-р Кристина Стефанова Мархолева е обществения сектор, благосъстоянието и пазара на труда. Тя се фокусира върху изследване на ефикасността на публичните политики в образованието и в още по-тесен аспект политиките, насочени към публичното финансиране на средното и висше образование, конвергенцията в сферата на публичните финанси в ЕС, неравенството в доходите и богатството и секторната конвергенция и специфики на пазара на труда. За участие в настоящия конкурс гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева е представила 24 публикации, от които:

- 1 монография, представена като основен хабилитационен труд;
- 2 студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus),
 - 1 статия, публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (WOS);
 - 2 съвместни студии с други автори, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus);
- 1 студия, публикувана в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете;
 - 1 съвместна студия с други автори, публикувана в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете;
- 10 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете;
- 6 съвместни статии и доклади с други автори, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Представеният от кандидата *хабилитационен труд* (Стефанова, К. (2026) . Хабилитационен труд – монография „Публично финансиране на средното и висшето образование в България - резултати, проблеми и предизвикателства“. София: Издателство на БАН проф. Марин Дринов, ISBN: 978-619-245-619-1 (online), 978-619-245-618-4 (print)) е сериозно научно изследване с теоретичен и научно-приложен характер. Проследени са конкретни тенденции и са направени изводи и оценки за финансирането на средното и висше

образование на България, които показват експертния и аналитичния потенциал на д-р Кристина Стефанова Мархолева.

Представените за конкурса „доцент“ научни публикации напълно съвпадат с тематиката на обявения конкурс и са разработени в академичен стил, на ясен и разбираем език. Въпросите, които разглежда кандидатката в своята научна дейност, се характеризират с актуалност и значимост при разработването на публичните политики в областта на образованието, благосъстоянието и пазара на труда. Д-р Кристина Стефанова Мархолева умело демонстрира умения за работа с широк изследователски инструментариум. Задълбочеността на направените изследвания и актуално звучене отговарят на равнището на академичната длъжност „доцент“.

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

В приложената справка от кандидатката приносите са обобщени в няколко направления: публично финансиране на публичното благо “образование”, неговите ефекти и ефикасност на разходите за средно и висше образование; типология и конвергенция в сферата на публичните финанси в ЕС; неравенство в доходите и богатството: измерване, детерминанти и роля на публичния сектор; образователна структура на населението, умения и пазар на труда.

В научно-приложен план д-р Кристина Стефанова Мархолева се открояват някои приноси с особена значимост като приложената комбинирана методика от модели за оценка на ефикасността на публичните разходи за средно и висше образование в България и другите страни от Централна и Източна Европа; сигма-конвергентният анализ, основан на линеен трендов модел чрез коефициент на вариация за оценка на степента на конвергенция на разходите за образование на обучаем в публична институция в България спрямо средното равнище за ЕС; разработената собствена методология с панелен модел за оценките за публичните разходи и за ефектите на различните видове данъци, на различните направления публични разходи и дела на публичните разходи в БВП върху доходното неравенство. Приложените модели за оценка на ефективността на публичните разходи за средното и висше образование и оригиналният методологичен подход за панелен бета регресионен модел за структурната конвергенция на страните от ЦИЕ към Евразоната според разпределението на заетостта сред икономическите сектори демонстрират знания и показват задълбочено познаване на процесите в сферата на общественния сектор и пазара на труда.

6. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидатката. Насърчавам я да продължава своята активна научноизследователска дейност.

7. Заключение

Представените от гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева документи и материали, напълно съответстват на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ППНСЗАД на ИИИ при БАН.

Кандидатката е представила значителен обем публикации, осъществени след придобиване на ОНС „доктор“ и заемането на академичната длъжност „главен асистент“. В научната дейност на кандидатката се откриват оригинални научни и приложни приноси, които са получили признание в национален и международен план.

С оглед гореизложеното и на основание на значимостта на научните достижения на д-р Кристина Стефанова Мархолева, категорично заявявам своята положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на Института за икономически изследвания при БАН тя да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8. „Икономика“ – Икономика на обществения сектор и пазар на труда.

13.10.2026 г.
София

Подпис:
/доц. д-р Яна Пальова/